

ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΕΠΙΚΗ ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΜΟΥΡΓΚΑΝΑΣ

υποστρατήγου ε.α. Νικολάου Ζαρκάδα

Σεπτέμβριος 2021 Σημειώνονται εβδομήντα τρία χρόνια, από την ημέρα, 22.9.1948, κατάληψης και εκκαθάρισης από τις ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις της οργανωμένης και οχυρωμένης από τις ξενοκίνητες ανταρτικές δυνάμεις τοποθεσίας του όρους Μουργκάνα.

Μουργκάνα τραχύς, δυσπρόσιτος, απότομος, άδενδρος, βραχύδης ορεινός όγκος της περιοχής Θεσπρωτίας της Ηπείρου πάνω στην οριοθετική γραμμή μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας. Άλλος ένας τόπος μαρτυρίου, θυσίας και δόξας για τον Ελληνικό Στρατό.

Στη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου, Μάρτιος 1946 – Αύγουστος 1949, οι ξενοκίνητες ανταρτικές δυνάμεις του μίσους επέλεξαν, κατέλαβαν και οχύρωσαν ορεινά συγκροτήματα, τα οποία γειτνιάζαν με τις βαλκανικές χώρες, οι οποίες διάκεινταν φιλικά προς αυτές. Αποσκοπούσαν στην εξασφάλιση συνεχούς αναπλήρωσης του προσωπικού, στον ανεφοδιασμό υλικών και στην δυνατότητα ασφαλούς διαφυγής σε περιπτώσεις ήττας.

Το όρος Μουργκάνα λόγω των ιδιαίτερων εδαφικών χαρακτηριστικών, αλλά κυρίως της γειτνίασης με την Αλβανία, η οποία για τις ανταρτικές δυνάμεις αποτελούσε σοβαρή και απαραίτητη βάση ανεφοδιασμού, επιλέχθηκε και οργανώθηκε αμυντικά κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να θεωρείται απόρρητο φρούριο.

Για την κατάληψη της τοποθεσίας οι εθνικές δυνάμεις σχεδίασαν και πραγματοποίησαν τρεις επιθετικές επιχειρήσεις. Τις δύο κατά τους πρώτους μήνες του έτους 1948, οι οποίες δεν είχαν τα αναμενόμενα επιτυχή αποτελέσματα και την τρίτη για την 11ην Σεπτεμβρίου 1948, η οποία ολοκληρώθηκε στις 22 του μήνα, με την οποία επετεύχθη η επική κατάληψη και εκκαθάριση της με σοβαρές απώλειες προσωπικού και υλικών των ανταρτικών δυνάμεων.

Βέβαια, σοβαρές ήταν και οι απώλειες του εθνικού στρατού, τόσο κατά τις προηγούμενες διαδοχικές επιχειρήσεις, όσον και κατά την τελική της κατάληψη, κατά την οποία οι νεκροί, αγνοούμενοι και τραυματίες ανήλθαν σε 406 αξιωματικούς και οπλίτες.

Μέγιστη και αποφασιστικής σημασίας η νίκη των εθνικών ελληνικών δυνάμεων, για τη συνέχεια και γενικά την τελική έκβαση του εμφυλίου. Στέρησε τις ανταρτικές δυνάμεις του μίσους ένα από τα σοβαρότερα προπύργια α-

ντίστασης, απέκοψε ένα δρόμο ενίσχυσης και ανεφοδιασμού και τις υποχρέωσε να διασκορπιστούν και να διαφύγουν μακριά από την περιοχή.

Σήμερα, εβδομήντα τρία χρόνια μετά την επική κατάληψη και εκκαθάριση του ορεινού όγκου και της περιοχής της Μουργκάνας, που στοίχισαν τόσο αίμα στον ελληνικό στρατό, δεν μπορούμε να ξεχνάμε τον ηρωισμό, την αυτοθυσία και την αυταπάρνηση στα πεδία της μάχης και της θυσίας των υπερασπιστών της πίστης, της ελευθερίας, της ανεξαρτησίας, της δημοκρατίας της Πατρίδας μας.

Η Πολιτεία, κατά το παρελθόν, ευγνωμονούσα τα τέκνα της και προς τιμήν των πεσόντων, θυσιασθέντων και αγνοουμένων αξιωματικών, οπλιτών και ιδιωτών, κατά τις πολεμικές επιχειρήσεις της Μουργκάνας, ανήγειρε επιβλητικό και μεγαλοπρεπές ηρώο, μετά από πρωτοβουλία της 1ης Στρατιάς, στο χωριό Τσαμαντάς της περιοχής. Στο ηρώο αυτό κάθε χρόνο, την τελευταία Κυριακή του μήνα Σεπτεμβρίου, με την ευγενική φροντίδα και μέριμνα του Συνδέσμου “Φίλοι του Στρατού Φιλιατών” τελείται επιμνημόσυνη δέηση και κατατίθεται δάφνινο στεφάνι μνήμης, τιμής και ευγνωμοσύνης.

Το Παράρτημα Μακεδονίας – Θράκης του Πανελληνίου Συνδέσμου Αξιωματικών Πεζικού {ΠΣΑΠ} επαναλαμβάνει την πρότασή του, όπως η εκδήλωση μνήμης και τιμής της σπουδαιότητας για την εξέλιξη του εμφυλίου πολέμου επικής κατάληψης και εκκαθάρισης της τοποθεσίας της Μουργκάνα, αναληφθεί από την Ε.Α.Α.Σ. στο πρόγραμμά της των ετήσιων επετειακών εκδηλώσεων. Μια τέτοια ενέργεια αποτελεί ρητή αναγνώριση της θυσίας των υπερασπιστών της Πατρίδας μας και δεν είναι απλά μια τυπική πράξη ή ένα συνηθισμένο μνημόσυνο προς τους νεκρούς.

Η αναδρομή στον συμμοριτοπόλεμο, όπως έμαθαν οι παλαιότεροι να αποκαλείται το χρονικό διάστημα 1946 – 1949 ή στον εμφύλιο πόλεμο, όπως τον έμαθαν οι νεώτεροι, μετά την ψήφιση και ισχύ του νόμου 1863/1989 {ΦΕΚ 204 Α'}, μας θυμίζει μια περίοδο εθνικού διχασμού και αδελφοκτόνου σπαραγμού με άφθονο μίσος, πολλούς νεκρούς και με μια βαθύτατη πολιτική κρίση. Στοίχισε τόσο αίμα και τέτοια υλική καταστροφή της πληθυσμιακής κατανομής και της χωροταξικής λογικής, ώστε η μετά την κομμουνιστική ανταρσία Ελλάδα να έχει μηδενικό, περίπου, προσδόκιμο ιστορικής επιβίωσης.

22 Σεπτεμβρίου

Μια ακόμη ένδοξη ημέρα για την Πατρίδα μας, μια ιστορική επέτειος, μια επική και αποφασιστική νίκη του στρατού μας, ένας θρύλος, μια εθνική μνήμη, ένα πανεθνικό χρέος.

Την ένδοξη αυτή ημέρα είναι αδήριτη υποχρέωση να τιμούμε ημείς κατά τον εθνικότερο δυνατό τρόπο και να αποτίουμε τον οφειλόμενο φόρο μνήμης, τιμής και ευγνωμοσύνης προς τους αξέχαστους ηρωικά πεσόντες πολεμιστές της Μουργκάνας.

Η αδιαφορία και η σκοπιμότητα κινδυνεύουν να μας οδηγήσουν στη λήθη, ενώ αντίθετα “η γνώση και η κατανόηση των γεγονότων δεν είναι μόνον διδαχή, αλλά λειτουργεί και ως λύτρωση” {Κων. Βοβολίνης}.

Θεσσαλονίκη, Αύγουστος 2021